

HandläggareLisa Sommarström Koert
08-508 26 338**Till**

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över remissen ”Naturvårdsverkets framställan om ändringar i förordningen (2021:1002) om nedskräpningsavgifter”

Remissen

Trafikkontoret har av kommunstyrelsen fått en remiss från Naturvårdsverket för yttrande senast den 20 september 2024. Bland remissinstanserna finns ett stort antal kommuner i Sverige samt organisationer och företag.

Sammanfattning

Remissen består av en hemställan om förändringar i förordningen (2021:2002) om nedskräpningsavgifter (nedskräpningsförordningen).

Avsikten med ändringarna är att tydliggöra att det är de rapporteringsskyldiga förpackningsproducenterna som ska betala nedskräpningsavgifter samt ersättningen till kommunerna baseras på Naturvårdsverkets fastställda kostnader vilket även får till följd att den administrativa kostnaden för såväl kommuner och Naturvårdsverket, och i förlängningen även för producenter, minskar.

Ärendet

Naturvårdsverket framställer om ändringar i nedskräpningsförordningen i två delar. Del 1 gällande förpackningsproducenternas rapporteringsskyldighet avser ändringar i 7, 8, 12, 15, 17 och 18 §§ och del 2 gällande kommunernas ersättning avser ändringar i 24, 26, 27, 29 och 30 §§.

Naturvårdsverket föreslår att begreppet *släppa ut på den svenska marknaden* ändras till *tillhandahålla på den svenska marknaden* när det gäller de engångsprodukter som är förpackningar.

Naturvårdsverket vill även tydliggöra att det är de förpackningsproducenter som är rapporteringsskyldiga enligt förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen) som ska betala nedskräpningsavgifter.

Naturvårdsverket föreslår vidare att ersättning till kommunerna ändras så att den inte längre baseras på kommuninvånare utan på Naturvårdsverkets fastställda kostnader. Det får även till följd att bestämmelserna om återbetalningsskyldighet föreslås strykas, vilket minskar administrationen för kommunerna och Naturvårdsverket och därmed även producenternas kostnader.

Bakgrund

Bestämmelserna om nedskräpningsavgifter kommer från Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/904 av den 5 juni 2019 om minskning av vissa plastprodukters inverkan på miljön (engångsplastdirektivet). Direktivet säger att producenter av matlådor för snabbmat, flexibla omslag, dryckesbehållare, muggar, lock till muggar, våtservetter, ballonger, tunna plastbärkassar, tobaksvaror med filter och filter om dessa är engångsplastprodukter, ska stå för kostnaderna för att städa upp, transportera bort och behandla avfall från dessa produkter, se artikel 8.2-8.4.

Dessa bestämmelser har implementerats i svensk lagstiftning i nedskräpningsförordningen. I enlighet med förordningens 8 § är det producenter av förpackningar, tobak, våtservetter och ballonger som berörs av avgifterna.

Ändringar i 7, 8, 12, 15, 17 och 18 §§

I svensk lagstiftning avses med begreppet *släppa ut på den svenska marknaden* att för första gången tillhandahålla en produkt på den svenska marknaden, se 5 § i nedskräpningsförordningen som i sin tur hänvisar till 5 § förordningen (2021:996) om engångsprodukter (engångsproduktförordningen).

Vissa producenter tillhandahåller i vissa fall endast förpackningen, exempelvis producenter som endast fyller en förpackning, se 1 kap. 6 § punkt 1 i förpackningsförordningen. Här tillverkas först förpackningen av en producent, därefter levereras förpackningen till en annan producent som fyller förpackningen och därefter tillhandahåller förpackningen på den svenska marknaden. Den andra producenten kan inte anses ha släppt ut förpackningen på den svenska marknaden då det redan skett genom den första producenten.

Eftersom alla förpackningsproducenter inte släpper ut förpackningar på den svenska marknaden används istället oftast begreppet *tillhandahålla på den svenska marknaden* när det gäller förpackningar.

Naturvårdsverket har även uppmärksammat att rapporteringsbestämmelserna i 11 kap. 1 § förpackningsförordningen med anledning av den inkorrekta hänvisningen inte riktar sig till de producenter som idag betalar nedskräpningsavgifter. I 15 § första och andra stycket i nedskräpningsförordningen anges att det ska lämnas uppgifter om antal förpackningar *släppta på den svenska marknaden*, men rapporteringen sker idag baserat på förpackningar som *tillhandahållits på den svenska marknaden*. Konsekvensen av detta är att Naturvårdsverket inte har tillgång till uppgifter om antal förpackningar släppta på marknaden. För att Naturvårdsverket vid beräkning av nedskräpningsavgifter ska kunna använda sig av de inrapporterade uppgifterna enligt 11 kap. 1 och 2 §§ förpackningsförordningen är det viktigt att begreppet *släppa ut på den svenska marknaden* ändras till *tillhandahålla på den svenska marknaden* när det gäller de engångsprodukter som är förpackningar.

Ändringar i 24, 26, 27, 29 och 30 §§

Kommunernas ersättning baseras idag på invånarantal genom en schablonersättning. Denna ersättning förväntas skilja sig från de kostnader som Naturvårdsverket har fastställt för respektive kommun. Ersättningsmodellen innebär bland annat att kommuner i flera fall riskerar att bli ersättningsskyldiga då ersättningen överstiger den förväntade kostnaden. Överskottet ska antingen räknas av från producenternas produktavgifter eller betalas tillbaka till producenterna. Detta är en stor administrativ börda för såväl kommunerna som Naturvårdsverket.

Varje kommun behöver vidare genomföra en utredning för att veta om de är återbetalningsskyldiga eller inte. 29 § nedskräpningsförordningen reglerar återbetalningsskyldigheten, som baseras på den verksamhet för hanteringen av nedskräpade engångsprodukter (10 § nedskräpningsförordningen) och inte på den kostnad som kommunen rapporterar till Naturvårdsverket enligt 28 § nedskräpningsförordningen. Verksamhet som rör nedskräpning av specifika engångsprodukter (10 §) särredovisas inte idag, vilket gör återbetalningsskyldigheten till en administrativt omfattande uppgift för kommunerna. Risken är därför stor att kommunerna kommer med felaktiga uppskattningar.

Naturvårdsverket framhåller att utbetalning av ersättning till kommuner inte medför de låga administrativa kostnader som befintlig ersättningsmodell initialt eftersträvade.

Naturvårdsverket föreslår att § 24 nedskräpningsförordningen ändras på så vis att ersättningen inte ska baseras på hur många invånare som vinnas i respektive kommun. Istället föreslås att det i 26 § framgår att ersättningen ska baseras på Naturvårdsverkets fastställande av kommunernas kostnader enligt 13 §.

Naturvårdsverket fastställer varje enskild kommuns kostnader, vilka tillsammans utgör den totala fastställda kostnaden för alla kommuner. Varje kommuns fastställda kostnader utgör således en andel av den totala fastställda kostnaden för alla kommuner. Ersättningen till en kommun föreslås baseras på denna andel samt de inbetalade produktavgifterna.

Ersättningen kommer att baseras på Naturvårdsverkets fastställda kostnader och inte kommunens inrapporterade kostnader. Enligt 13 § nedskräpningsförordningen kommer Naturvårdsverket fortsatt att granska kommunernas rapporter och bedöma kommunernas kostnader för att säkerställa att dessa inte är för höga samt justera inrapporterade kostnader enligt skräpmätningen. Bedömningen görs enligt 13 § punkt 2 där förväntad städkostnad baseras på bland annat turism, befolkningsmängd och inrapporterade kostnader. Effekten av eventuell överrapportering och förändringar i inrapporterade kostnader kommer i stor utsträckning att utebli.

Vidare föreslår Naturvårdsverket att 29 och 30 §§ nedskräpningsförordningen tas bort eftersom det inte kommer att uppkomma situationer när en kommun får för mycket ersättning eller att intäkter från nedskräpningsavgifter inte kommer att tas i anspråk för Naturvårdsverkets eller kommunernas verksamhet. Av samma anledning finns det inget skäl att 27 § finns kvar då ersättningen genom detta förslag kommer att bli retroaktiv.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret ser positivt på de föreslagna förändringarna i 8, 12, 15 och 17 §§ samt tillägget av § 7 a i nedskräpningsförordningen.

Vad gäller förslagen om förändringar kopplat till kommunernas ersättning i 24, 26, 27, 29 och 30 §§ nedskräpningsförordningen ser trafikkontoret att det finns både positiva och negativa aspekter vad gäller valet av ersättningsmodell.

Dagens modell riskerar, precis som Naturvårdsverket anför, att slå fel för de kommuner som t.ex. periodvis har stora andelar turism. För en sådan kommun kan det tänkas vara bättre med den av Naturvårdsverkets föreslagna ersättningsmodell. Den minskade delen administration bör ha en positiv effekt hos alla kommuner.

Naturvårdsverket bör dock observera att en ersättningsmodell behöver ta hänsyn till kommunernas skiftande kostnader.

Kostnaderna för renhållning kan skifta avsevärt mellan kommuner, anbudsgivares strategiska prissättningar i upphandlingar kan generera höga kvadratmeterpriser, till skillnad från de kommuner där renhållning har låga priser i sina upphandlade avtal.

Kommunernas inrapporterade kostnader behöver således ha en framträdande tyngd i Naturvårdsverkets fastställda kostnader. Naturvårdsverket behöver också observera att ersättningen till en kommun, bland annat när kommunen gör ett leverantörsbyte, kan riskera att bli för låg/för hög eftersom ersättningen utbetalas retroaktivt.

Trafikkontoret har i övrigt inga synpunkter på de föreslagna ändringarna.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef